

PERIÓDICH IMPARCIAL, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ta - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy comensem en lo folletí la celebrada obra cómic-lírica

À PAISES DESCONOCIDOS

Ó LA HERENCIA DE UN COCINERO

Recomanem á nostres lectors l' anunci de la casa Ayné que n' ha editat l' as mes populars pessas musicals.

E F E M É R I D E S

Acaba de passar un altr' any d' ensá que en aquestas columnas vam tributar un recort á la memoria de 'l popular autor dramátich Frederich Soler.

Cinch n' han transcorregut ja desde sa mort, ocorreguda 'l dia 4 de Juliol de 1895.

¡Cinch anys de dol per' la escena catalana!

Rendim, donchs, avuy á 'l gran poeta un nou tribut de recordansa, y per aquet motiu és oportú expressar nostre desitj de véurer perpetuada sa memoria, fent algún acte que s' anticipi á la erecció de 'l monument qual primera pedra está ja colocada y que, si á Dèu plau, un dia ó altra será descuberta per' convertir en fet lo que fins ara és sols una esperansa, per mes que sia una esperansa que 's convertirá en realitat.

Bona falta fa que 's conservi la fama de Soler y que 's veji de una manera ó altra 'l recort de la seva existencia. Fentho així 's conservarà també l' esplendor de 'l teatro que li déu tants jorns de gloria.

Nostre *confrare* (com diuhen alguns escriptors) ó nostre company *La Esquella de la Torratca* com diem nosaltres, proposa que 's colouqui una lápida en la casa ahont va morir tan celebrat poeta. Nosaltres som igualment de parer que 's fassi una lápida conmemorativa, si be creyem que no convè posarla en la casa ahont va finir la seva vida, puig

considerem mes acertat que 's posi en aquella ahont ell havia nascut.

De totas maneres opinem per la realisació de un acte tan senzill, que sempre resultarà respectuós envers qui, com Pitarra, sigué una veritable gloria de nostra terra.

Com mes temps passa, ^{***}mes se comprén lo dret de Soler á veure's honrat per sos contemporanis, fins per las *serpetes* que l' envejaban sense poder ab sa baba mimbarli la importancia adquirida ab son geni, son talent y son treball contínuo en favor de nostre teatro.

Las millors de sas obras pregonan la justa fama de tan eximi autor y la pregonan en alt grau sempre que 's representan las mes celebradas, alternant ab las de mes nota de 'ls que volen omplir lo buyt gran ocasionat per sa perdua, fins ara irreparable.

Encara s' hi recrea 'l públich de fa treint' anys ab la representació de *Las joyas de la Roser*, per exemple. Y no hi gosan solament los que en la época de l' estreno van acudir á saborejar las bellas de una obra tan notable: hi disfrutan aixís mateix los que forman—be pót dirse—una generació nova: hi gosan los que allavoras encara nats no eran; los que, vinguts á 'l món en l' últim ters de 'l sigle, són ja avuy jovinzels y noyas ab inclinació á l' espectacle teatral de Catalunya. Los vells y 'ls joves s' identifícan ab las situaciones interessants y naturals que tant hi abundan, ab los pensaments elevats que hi campejan, ab los tipos plens de vida que s' hi presentan, ab la versificació senzilla y en semps enlayrada en que está escrita: tots riuhen ab sas magníficas escenas cómicas ben trobadas; tots ploran á 'l contemplar las culminants y preciosas bellas ab que l' autor ab sa grandiositat de concepció toca 'l cor de l' espectador.

Allí si que hi ha naturalitat: allí 's respira 'l

ayre de la comarca ahont la acció passa; allí, en fi, hi ha 'l verdader drama de la terra, perque tot és en ell mostra de 'l sentiment de sers que, si be imaginaris, cobran vida en la escena, vida impregnada per la forsa creadora de una imaginació privilejada y gran.

Y en proba de la exactitut de semblant afirmació, basta dir que *Las joyas de la Roser* és drama que per' interessar, per' agradar, per' seduhir, no cal veure 'l representat ab la perfecció ni ab lo talent de un Villahermosa, de una Paca Soler, de un Fontova, de un Joan Bertrán, de un Gervasi Roca, ni de un Tutau, que foren aplaudits artistes de qualitats meritissimas: basta assistir á sa representació feta per artistes mes modestos: n' hi ha prou ab anar á 'l teatro encara que sa interpretació siga mes ó menos defectuosa: fins satisfá á 'l auditori desempenyat per aficionats. Y és que lo que arriba á 'l cor és en primer terme la situació creada primorosament, las grans imatjes de una poesia superior y la naturalitat de las preciositats innumerables que l' avaloran.

Aixó és lo secret de aquet drama: aquí 's véu la superioritat de l' malhaurat Pitarra: en aixó estriba 'l secret que immortalisa á l' autor insigne á qui avuy donem un nou tribut d' admiració.

¡Quina diferencia entre aquesta obra y móltras altres de celebrats continuadors de la tasca poétich-teatral en Catalunya!

Per' aixó volem que 's noti á fi de que se 'l imiti, no en sa manera de fer, (que en aixó cada hu hi farà lo que pugui), sino en son modo de sentir, ó siga en conduhir la escena regional, no per 'ls rails de 'l cami de ferro que la guian fora de nostras encontradas, y si per la carretera que travessa las ciutats, vilas, pobles y masias ahont visqueren nostres antepassats y ahont avuy se troban los catalans, en quals recorts y costums han de basar sas obras los autors que vulgan de cor enaltir nostre estimat teatre modern.

Frederich Soler pot sèr per' tots un gran mirall, á través de 'l que certs autors podrán véure'hi 'ls defectes de talent y de regionalisme que perjudican á algunas obras destinadas á las representacions teatrals.

P. DE R.

Apreciacions

Ha marxat á Madrid lo Sr. Bisbe y aquet viatge de nostre bondadós Prelat está donant lloch á móltras apreciacions.

Cada hu hi diu la seva y aixó fa que un acte natural y senzill siga comentat dominant la passió en los comentaris.

Qui 'l califica de viatge de reconciliació, qui hi véu un acte de caciquisme, qui 'l créu relacionat ab la política, qui 'l considera en altra forma, y quants aixós lo judican resultan sèr uns toca-campanas

¿Qué vól dir viatge de reconciliació? ¿Ab qui s' ha de reconciliar? ¿ab lo Govern? No, perque no hi está renyit. ¿Quin caciquisme ha de voler ó contrarestar? Cap, perque 'l Dr. Morgades per sas virtuts, sa bondat y son saber, está per sobre totas las miserias de partit, y aixó ho sab tothom y ho reconeix. ¿Quin problema polítich ha de resoldrer ara que tots los polítichs se 'n van de Madrid?

Sols poden pensarho aquells Onofroff que, ab gran suspicacia, volen endevinar lo pensament sense lograrho.

Després de tot, lo Dr. Morgades és prou franch y prou catalá y de prou caràcter per no anar ab hipocresias impropies de son prestiji, de sa serietat y de son amor gran á la religió y á la patria, y, per consegüent, s' ha de créuer que va á Madrid á oferir sos respectes á la Reyna, per véuer á 'l Nunci apostólich y per assumptos de las obras de la Seu.

Los que fan altrás apreciacions y comentaris, recordin las planxas que han fet poch temps ha á 'l dir que ab motiu de sa instrucció pastoral lo Govern lo trasladaria, que se l' amonestaria y que va sèr cridat á Roma, etzera, etz.

Y veurán que res d' aixó ha succehit, perque 'l senyor Bisbe és home que está tan alt en mitj de la seva senzillesa, que no arriban á danyarlo las murmuracions de certs *sabis* que móltras vegadas no saben de que se las heuhen.

Deiximse de apreciacions y creguin en la exactitut de las nostras.—J. P.

Revista teatral

Tivoli.—*Concerts Euterpe.*—2.º de la temporada.

Componian lo programa composicions de Clavé, Gounod, Thomas, Bolzoni, Ribera, Sadurni, Goula y Rafart.

La concurrencia que éra numerosa escoltá ab delectació la perfecta execució que tingueren.

Una d' ellas s' estrená.

Es la lletra de Apeles Mestres y la música de Sebastia Rafart, y 's titula *La non-non de 'ls papellons*.

Tenint per' assumpto una idea bonica y ensemps delicada y tendra, 'l reputadíssim poeta ha fet uns versos esculturals, plens d' encantador lirisme que mólta facilita 'l cami á 'l músich.

Aquet, ¿ha estat acertat en son treball?

Lo Sr. Rafart s' ha cenyit en posar música á la lletra sens formarse previament lo plan de desarrollo, á 'l objecte de que resultés un verdader quadro baix lo punt de vista de 'ls rigorosos principis d' estètica.

Y á la carencia de plan acompanya la falta d' originalitat melódica.

Hi ha trossos que fan pensar ha segut escrita la música avants que la lletra de tan forsada que hi vé sa collocació.

Certa part de 'l públich se desfé en aplausos demanant la repetició.

A 'l músich li foren regalats una escribania de metall blanch y un quadro

La barretina, de Laporta, fou molt aplaudida.

—Ahir s' estrená la sarsuela en un acte y tres quadros de 'ls Srs. Thous y Cerdá la lletra y de 'l Mtre. Giner la música, titulada: *Foch en l' era*.

Fálta'ns temps per' ocuparnos de 'l efecte que 'ns produhi. Ho farem en lo número vinent.

La obra está ben presentada.

L' execució, bona.—F.

Granvia.—Dilluns passat tingué lloch la funció de despedida de la companyia que ab aplauso ha actuat durant las temporadas d' ivern y primavera.

Los apreciables artistes que la formaban reberen de 'l numerós públich que omplia 'l teatro inequivocas mostres de simpatia y admiració.—A DE LA F.

LA VERITAT

No fa mólts temps sostinguèrem serena y reposada discusió ab un autor dramátich y actor catalá á qui esti-

mem de veras, respecte las qualitats intellectuals d'un músich de qui no havia sentit may cap obra.

Aixís ho confessá ab tota sinceritat: que tractaba de 'l mérit d'un músich sens haverli sentit ni una sola composició, ni una sola nota.

Sobre aquet peu fals, sobre aquet movedis fonament, s'extengué 'l actor en consideracions generals, y á 'l particularisár, á 'l personalisár sas apreciacions, diguè: sas obras, (las de 'l músich), serán perfectas, sens una falta de armonia, 'l mes escrupulos rigorista no hi trobará ni un pel, tot estará be, mereixerá aplausos; pero... estarán faltadas d'inspiració, cosa que no s'adquireix ab 'l estudi continuat de 'ls bons mestres.

Preguntat si sabia per casualitat ahont ne venian, contestá que no: á sapiguerho 'n compraria per sas obras.

Y en part tenia rahó.

Si d'inspiració ningú sab ahont ne venen, tothom sab qui té vritat y 'n ven.

Aquestas consideracions nos ha sujerit la lectura de una gazetilla de 'l *Diario de Barcelona*, edició de la tarde de 'l dia 25 de Juny.

Tractant de 'l concert Euterpe donat lo dia de San Joan, diu lo següent:

«La Sociedad coral Euterpe, de Clavé, dió ayer mañana en el Tivoli, el segundo de los conciertos matinales de la presente temporada. Se estrenó una hermosa composición coral de carácter descriptivo, titulada: *La garba*, letra de Apeles Mestres y música del joven compositor D. Sebastián Rafart. Produjo excelente efecto y tuvo que repetirse entre grandes aplausos.»

A l'autor de la gazetilla copiada li direm que 'l dia de S. Joan, á 'l Tivoli venian vritat y la venian no molt cara: á 50 céntims la mesura plena.

No és vritat que s'estrenés un coro titulat *La garba*.

No estrenantse no podia sèr ben ni mal rebut; ni podia sèr aplaudit ni xiulat.

Lo que s'estrená fòu (prengui nota 'l Sr. gazetillero de 'l citat diari), un coro per homes y noys, ab orquesta, lletra de Apeles Mestres y música de Sebastiá Rafart, titulat: *La non-non de 'ls papellons*.

Aquesta poesia forma part de 'l llibre que dit autor publicá ab lo nom de *La garba*.

No volem estendre'ns en consideracions respecte 'l valor de las laudatorias apreciacions que li mereix la garba, (?) porque potser demostrariam que la gazetilla 's féu sens haver sentit, no *La garba* porque no 's cantá, sino ni *La non-non de 'ls papellons*.

Lo respectable *Diario de Barcelona* fá un temps que, respecte á música, está un poch descentrat.

ROMEO SANTA CLARA.

Secció de 'l Pirotécnic

La Veu de 'l Ampurdà és un periódich figuerench. Tè corresponsal á Barcelona.

Aquell parla de teatros y de comedias.

Y de vegadas desentona de las ideas de 'l setmanari pera 'l qual escriu.

Aquell sosté ideas molt cristianas.

Per consegüent, vol la pau de las familias.

Y 'l flamant corresponsal, parlant de *La Resclosa*, se atreveix á dir lo que copió:

«Lo que acaba de fer més simpátich aquest drama, es l'idea que l'anima, la valenta defensa de l'amor lliure, combatent á la familia, la resclosa que ab els seus egoismes y cálculs s'oposa casi sempre á la felicitat de llurs fills.»

De manera, que, segons Artur Balot, la familia se oposa casi sempre á la felicitat de llurs fills.

¡Vaya unas ideas!

¡Qué no 'n tè de familia 'l senyor Balot?

Haig de créurer que be n'és fill de familia.

Mes de fixo que no n'és pare ni mare de familia.

De fixo que no tè cap filla com aquella Nuria.

Si la tingués no defensaria l'amor lliure.

¡Ay, senyor Balot! no vulgui que li diguin Ta-Balot.

Posi alguna resclosa que encamini be 'l seu pensament sempre que escrigui cosas que s'hagin de publicar.

En lo teatro *Nuevo Retiro* ja s'acabat lo bróquil.

La Empresa d'ópera, qual mercantilisme va sujerir á P. de R. la idea de fer avinent la conducta egoista de las

que no consideran á la prensa com se la déu considerar, en lo pecat ha trobat la penitencia.

En la qüestió d'ópera se n'ha anat á 'l cel ¡ay! vull dir que se ha enfonzat en las entranyas de la terra.

De l'ópera ja no se 'n canta gall ni gallina.

Los artistas hi haurán perdut.

Pero primer hi ha perdut la Empresa.

La falta de galanteria ab una part de la prensa probe que no entenia pilota en la direcció.

Jo no vaig gastar ni un grá de pólvora per enterrarla.

Ni 'ls meus companys de Redacció tampoch.

Lo mutisme bastaba com á protesta.—

Ara hi haurá, en lloch de ópera, opereta.

Ha abaixat de grau y abaixará las agallas.

Potser ab menos urch obrará ab mes acert.

Y si obra ab acert atendrá á 'ls que li volem bé.

Y si ho fa potsè anirá millor.

Mes si no ho fa, 'ls desatesos callarán y li jirarán la espatlla.

Y tal vegada també li jirará 'l públich.

Y no se salvará, porque se 'n salvan pochs d'empresaris que obrin com no 's ha d'obrar.

Recordi alló de 'l temps antich: *cada uno de nos vale tanto como Vos, y todos juntos más que Vos.*

Y apliqui 'l ditxo.

No s'ha menester pas demanar (ó exigir) un diluvio de pases y localitats, com algún diari ha fet, segons veus, ab la empresa de las Arenas de Barcelona. Aixó no és digne de la prensa.

No s'ha de menester amenassar ab dir mal de l'espectacle.

Ni menos traduhir la amenassa en fets.

Aixó és baix, rastrer y poch noble.

N'hi ha prou ab voler que las empresas no faltin ab la prensa á 'ls debers de cortesia.

Y si no 'ls compleixan, callar.

Semblan silenci és molt significatiu, porque fa com lo manzanillo.

La sombra de semblan mutisme es casi segü preludi de mort.

LO POLVORISTA.

Repertori de fora

Madrid.—Dispensa demano á 'ls lectors de LO TEATRO CATALA per la falta de ma correspondencia en lo número passat.

Nó ha sigut culpa meva.

Un constipat de primera m'ha retingut entre llensols la friolera de deu días condempnantme á 'l us de sudorífichs esclussivament.

Lo mes important de la quinzena ha sigut l'estreno de la sarsuela en un acte, de Sellés y Vives, titulada: *La balada de la lus*.

Lo treball de l'insigne autor de *El nudo gordiano* está faltat de nervi dramátich; es un quènto que se sent ab gust, causa certa placidés agradable, pero no atrau per sa forsa dramática, pe 'l relleu de 'ls personatjes y fins pe 'ls sentiments que la anima.

Es mes aviat un idili plé de poesia ab sos convencionalismes estremats hont hi rumbeja per tots cantóns la delicada factura de 'l insigne académich, que no una obra pera 'l teatro escrita.

La música de nostre laboriós paysá Amadeo Vives té dos números, una cansó que la cantá en Romea y una balada que maravellosament l'executá Lucrecia Arana, recomanables per sa expontaneitat y frescura melódicas y per la manera acertada d'orquestrarlos. Lo demés no passa de lo corrent, diguin lo que vulguin los que de 'n Vives tot ho troban sublime, piramidal.

L'execució, de primera, com ho es sempre en lo teatro de la Sarsuela dirijida pe 'l senyor Romea.

Autors y actors foren molt aplaudits y cridats infinidat de vegadas á las taulas.—SELVA.

Reunions particulars

Patronato del Obrero.—Dos de las mes celebradas obras de Pitarra formaban lo programa de la funció donada 'l dia de S. Pere.

Las joyas de la Roser va sè'l drama; *Cura de moro* la pessa. En lo primer van lluhirse 'ls Srs. Cuspinera, Monserrat, Baldevey y Marco, com també la dama senyoreta Arasa. Lo Sr. Cuspinera va dir ab maestría lo preciós parlament de l'acte segón, ahont se discriu l'encendi d'Hostalrich, y obtingué grans aplausos. Lo senyor Baldevey va estar molt be en *Melcior*; lo vell *Bernat* va tenir un bon intérprete en lo Sr. Monserrat, y 'l Sr. Marco estigué ajustat en la part de *Miquel*.

Tambe 'l Sr. Humet va saber caracterisar 'l tipo de *Pau*.

La pessa va anar bastant be, distingintse 'ls Srs. Cuspinera, Altimira y Baldevey que mereixen calificatiu de notable: á 'ls Srs. Perelló y Cavestany se 'ls pòt donar nota de bueno.

Bueno donchs; ja ho saben.—Jo.

Cassino Artesá (*Gracia*).—Lo passat diumenge debutá en aquesta concurreguda societat la aplaudida dama donya María Casajust que obtingue una gran benvinguda á l'aparéixer en escena. L'obra escollida fou *La saboyana ó la gracia de Dios*. Fou ben desempenyada distingintshi principalment la debutant que sigué aplaudida en las escenas mes culminants y á 'l final del acte tercer. Los demés intérpretes foren las Sras. Rodés, Mateu y 'ls senyors Galindo, Cabré, Pons, Casellas y altres.—N.

Saló de descans

A nostre bon amich lo mestre D. Francisco Soler y Rovirosa l'afligeix la pena per la mort d'una germana. Si la amistat es lemitiu per las aflixions de la vida, sab l'insigne escenógrafo que en LO TEATRO CATALA hi és sincera y verdadera y que comparteix ab ell lo desconsol d'una eterna perdua.

—Curiós y notable es lo número de *España Artística* de 25 de Juny.

Dedica la primera plana á una detallada informació de l'últim éxit del teatro de la Sarsuela, de Madrit, *La balada de la luz*, insertant interessants *interieus* ab los autors de la obra y ab lo director de 'l expressat teatro.

Publica ademes hermosos fotograbats de la Srta. Arana y Srs. Sellés, Vives, Romea y Sigler, fragments literari-musicals com l'autógrafo de sus autors, etc., etc.

—S'ha constituít á Lleyda la «Associació Catalunya» per 'la defensa de 'l programa catalanista. N'és president D. Domingo Serra y secretari D. Emili Sanmartí y está establerta en la plassa de Catalunya n.º 6, primer pis, en aquella capital; qual domicili 'ns ofereix, per quin motiu tindrà 'l gust de visitarla LO TEATRO CATALA. Li desitjem presperitat.

—Avuy en Eldorado tindrà lloch la funció inaugural d'una serie que 'n tèn anunciadas la companyia dramática que dirijeixen l'eximia artista D.ª María Guerrero y 'l notabilíssim actor D. Fernando Diaz de Mendoza.

Estem ségurs que á admirar l'exquisit treball de 'ls dos citats artistas hi acudirá lo mes selecte de la societat de Barcelona.

—L'Ateneo Barcelonés ha elijit nova Junta Directiva, sent nombrats per unanimitat: president lo Dr. don Bertumeu Robert Yarzabal; vispresident D. Francesch Matheu, secretari D. Bonaventura Basegoda, vissecretari D. Joseh Roig, tesorero D. Lluís Ferrer Vidal y Soler, contador D. Domingo Martí, conservador don Joan Serriñá, bibliotecari, D. Ernest Moliné, y vocals, don Joaquín Aguilera, D. Cristofol Fragnals, D. Joseph Font, D. Jaume Carner, D. Gaspar Quintana, D. Joan Romani, y D. Pelegrí Casades.

Felicitem á 'ls elijits y á l'Ateneo ab motiu de aquesta elecció.

—Avuy es la festa de S. Miquel de 'ls Sants, patró de Vich. Ab tal motiu l'acreditat periódich *La Veu de 'l Montserrat* ha publicat en son darrer número 'l programa de las festas que prometen sèr lluhidas, contribuint á sa major importancia la presencia de 'l ilustre fill de aquella ciutat, fray Antón Colomer, bisbe de 'l Tonkin septentrional, y la de 'l Orfeo catalá que pendrá part en las solemnitats religiosas y en un escullit concert.

—Hem rebut *La Lealtad riojana*, de Haro, y *El Patronato de 'l obrero*, de nostra capital. Los hi tornarem la visita.

—L'aplaudit galán jove D. Ernest Fernández no formarà part de la companyia catalana de 'l teatro Romea durant la temporada vinent. Segons noticias, en lloch de ell hi haura 'l distingit primer actor jove D. Victoriano Olivé.

—Mereix nostra enhorabona 'l nou periódich *Catalunya Artística*, y desitjem obtinga 'l públich favor. Es una publicació barata y ben presentada, qu'és de esperar sabrá colocalse entre las mes importants que veuhen la llum en aquesta ciutat.

R. PUJOL, impresor.—Tallers, 45, Barcelona

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

✻ JUAN AYNÉ ✻

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

Specialidad en pianos de alquiler. Guitarras desde 5 pesetas.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

LA GRESHAM

Compañía inglesa de seguros de vida

fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39

Toalla FRINÈ

Son ús hermoseja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borró y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l'escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL. Ptas. 15.000.000

RESERVAS. » 9.800.634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898. » 211.278.772'82

Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha. » 14.471.501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona